

'Fokhagyma termesztésének technológiája'

Автор(и): доц. д-р Цветанка Динчева, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 11.04.2024 Брой: 4/2024

A fokhagyma gazdasági jelentősége korlátozottabb, mint a hagymáé. Főleg fűszerként használják. A növény föld feletti részeit néha étkezési célra is felhasználják, különösen amíg lágyak és fiatalok. Érett és zöld fokhagyma termesztésére nevelik.

A legjobb elővetemények azok, amelyek korán kiürítik a területet, erősen trágyáztak istállótrágyával és gyommentesen hagyják a területet. A fokhagymát általában a zöldségforgókban ültetik paradicsom, paprika, padlizsán, görögdinnye, uborka, veteménybab stb. után. A szántóföldi forgókban a legmegfelelőbb elővetemények a borsó, búza és árpa.

Érett fokhagyma termesztése

A talaj előkészítését az elővetemény betakarítása után azonnal elvégzik a téli fokhagyma ültetéséhez, és 15-18 cm mély szántást a tavaszi fokhagyma ültetéséhez. Ültetés előtt a talaj állapotától és gyomfertőzöttségétől függően kultiválást vagy boronálást végeznek.

Fokhagyma termesztésekor a legjobb eredményeket akkor érik el, ha az előveteményt erősen trágyázták istállótrágyával. Ennek maradékhatása, ásványi műtrágyákkal felerősítve, elegendő a magas hozamok biztosításához. A fokhagyma nem tűri a friss istállótrágyával való trágyázást, sem az egyoldalú nitrogéntrágyázást, mert ez meghosszabbítja a növények vegetációs időszakát és rombolja a hagymák minőségét. A mélyszántás előtt, a talaj tápanyagellátottságától függően, alpműtrágyázást végeznek kb. 15-20 kg/ha kálium- és foszfortrágyával. Tavasszal a területet 10-12 cm mélységben kultiválják. Ezzel a művelettel egyidejűleg 8-10 kg/ha nitrogéntrágyát is kijuttatnak. Gyengén ellátott talajokon termesztett fokhagymát 15-20 kg/ha nitrogéntrágyával lehet felültrágyázni, amit az első 1-2 kapálás során alkalmaznak. A fokhagyma nitrogéntrágyával való felültrágyázását április végéig kell befejezni, amikor megindul az erős levélfejlődés. A késői felültrágyázás, a hagymaméret növekedésének megkezdése után, meghosszabbítja a vegetációs időszakot és késlelteti a hagymák érését.

Az országban két fő ültetési időszakot alkalmaznak a fokhagymánál – ősszel és kora tavasszal. Őszi ültetéshez téli fokhagyma fajtákat használnak, kora tavaszi ültetéshez pedig tavaszi fokhagyma fajtákat és kivételesen téli

fajtákat. Ennek oka a téli fokhagyma gyenge tárolhatósága, amely közönséges tárolási körülmények között tavaszra kihajt, és a gerezdek nagy része elrothad. A téli fokhagyma legmegfelelőbb ültetési ideje október közepén, 3-5 cm mélységben. A tavaszi fokhagymát kora tavasszal ültetik, általában február második felétől március elejéig. A gerezd mérete jelentős hatással van a hozamra. A legnagyobb hozamokat a legnagyobb gerezdek használatával érik el, amelyek a hagyma külső körében helyezkednek el. A vetőanyag előkészítése a gerezdek szétválasztásával és azonnali ültetés előtti méret szerinti válogatásával kezdődik, a 2 g átlagos súlyúak kiválasztásával. A fokhagymát ötsoros szalagban ültetik a 60+25+25+25+25/10 cm séma szerint. Az ültetési mélység 4-6 cm. Kézi ültetéshez előre barázdákat készítenek, amelyekbe a gerezdeket 8-10 cm távolságra helyezik el. A barázdák közötti távolság 15-20 cm. Tavaszi fokhagyma ültetéséhez 120-150 kg hagymára, téli fokhagyma ültetéséhez pedig 150-200 kg hagymára van szükség.

A növényápolás a vegetációs időszak alatt kapálásból, öntözésből és trágyázásból áll. Az első kapálást kora tavasszal, amikor a növények éppen feltörtek, végzik. A kapálások számát a talaj gyomfertőzöttsége határozza meg. Május második felében megszüntetik a talajművelést. A gyomirtást herbicidekkel is lehet végezni. Magas fokhagyma hozam eléréséhez 4-5 öntözés elegendő. A vegetációs időszak végén, amikor az alsó levelek száradását megfigyelik, az öntözést leállítják.

A téli fokhagymát június végén, a tavaszi fokhagymát pedig július végén takarítják be. Nem szabad késlekedni a betakarítással, mert ez rontja a hagymák minőségét és tárolhatóságát. A hagymákat kiemelik és a szántóföldön szárítják, amíg a nyakuk meg nem szárad, majd jól szellőző helyeken tárolják, 10-12 cm vastag rétegben leterítve a végső szárításhoz. A tárolás a hagymáéhoz hasonló szellőztetett helyiségekben történik. A téli fokhagyma hozama 800-1000 kg/ha, a tavaszi fokhagymáé pedig 600-800 kg/ha.

Zöld fokhagyma termesztése

A talaj előkészítése 3-4 t/ha félig vagy teljesen elbomlott istállótrágyával és 30-40 kg/ha szuperfoszfáttal történő vetés előtti trágyázásból és szántásból áll, amit kultiválás követ.

A zöld fokhagyma termesztése nagyon hasonlít a nagy hagymaszeletből történő zöldhagyma termesztéséhez. Vetőanyagként csak téli fokhagyma fajtákat használnak. A zöld fokhagyma legmegfelelőbb ültetési ideje október közepe, hogy a tél beálltaig a növények jól gyökereződjenek, ami megvédi őket a kifagyástól. A kézi ültetés 5-6 cm mély barázdákban történik, 20 cm sor- és 5-7 cm tőtávolsággal. A gerezd méretétől függően 150-300 kg/ha téli fokhagyma vetőanyagra van szükség.

Kora tavasszal, a talajfelszín kiszáradása után, kapálást végeznek 15-20 kg/ha nitrogéntrágyával történő felültrágyázással. Szükséges biztosítani a növények öntözését.

A betakarítás április elején kezdődik. A kihúzott növényeket megtisztítják a talajtól és a száraz levelektől, majd 5-10 növényből álló csomókba kötik. 6000-10 000 csomó/ha zöld fokhagymát kapnak.

Gyomirtásra a fokhagyma termesztésében a következő herbicidek használhatók: AGIL 100 EC (75-120 ml/ha egyéves szálás gyomok ellen a gyomok 2-3 levél stádiumában és 150-200 ml/ha évelő szálás gyomok ellen 15-20 cm gyommagasságnál), a fokhagyma első levél stádiumában alkalmazva; BASAGRAN 480 SL (200

ml/ha egyéves széles levelű gyomok ellen), a kultúra 3-4 levél stádiumában alkalmazva; ZETROLA 100 EC 100-150 ml/ha szudángyom ellen, 10-20 cm szudángyom magasságnál, a fokhagyma első levele egyértelműen látható korban; LENTAGRAN WP (200 g/ha) egyéves széles levelű gyomok ellen; LEOPARD 5 EC (100 ml/ha) egyéves szálas gyomok ellen és (200 ml/ha) évelő szálas gyomok ellen; LONTREL 72 SG (17-21 g/ha) széles levelű gyomok ellen; ORDAGO SC (300-500 ml/ha egyéves szálas és széles levelű gyomok ellen) a kelés előtt vagy röviddel a kelés után alkalmazva; PENDINOVA / ADMETO (400-600 ml/ha egyéves szálas és széles levelű gyomok ellen) a kultúra kelése előtt alkalmazva; PENDIGAN 330 EC NOV / ACTIVUS (0,4 l/ha) egyéves szálas és széles levelű gyomok ellen kelés előtt vagy után; PROL AQUA (250-300 ml/ha egyéves szálas és széles levelű gyomok ellen), a kultúra ültetése után, a száraz megjelenése előtt alkalmazva; ROUNDUP FUTURE (100-220 ml/ha) egyéves és évelő gyomok ellen; STOMP® AQUA – (250-300 ml/ha egyéves szálas és széles levelű gyomok ellen), a kultúra ültetése után, a száraz megjelenése előtt alkalmazva; FOCUS ULTRA / STRATOS ULTRA (200 ml/ha) egyéves szálas gyomok és önkéntes gabonák (búza, árpa) és évelő szálas gyomok, beleértve a rizómából származó szudángyomot ellen; FUSILADE FORTE 150 EC (80-200 ml/ha) egyéves és évelő szálas gyomok ellen; FUSILADE MAX 125 EC (100-250 ml/ha) egyéves és évelő szálas gyomok ellen; CHALLENGE 600 SC (400 ml/ha egyéves szálas és széles levelű gyomok ellen), vetés után, kelés előtt alkalmazva.